

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 września 2021 r. w Warszawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 9 listopada 2020 r. znak (...),

z dnia 19 stycznia 2021 r. znak (...),

z dnia 9 lutego 2021 r. znak (...)

oddala odwołania.

UZASADNIENIE

J. M. w dniu 18 grudnia 2020r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 9 listopada 2020r., znak: (...) odmawiającej przyznania prawa do emerytury pomostowej. W odwołaniu zarzucił organowi rentowemu naruszenie następujących przepisów:

- 1) art. 4 pkt 2 w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018r. poz. 1924) poprzez jego błędną wykładnię, sprowadzającą się do uznania, że nie wykazał okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w wymiarze wynoszącym co najmniej 15 lat, podczas gdy z zaświadczenia wydanego przez (...) sp. z o.o. z 30 kwietnia 2001r., znak: (...) wynika, że wykonywał prace przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych w charakterze elektromontera – robotnika w przemyśle materiałów budowlanych, stale wykonując prace pomocnicze lub inne przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych, a tym samym spełnił przesłankę do uznania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze;
- 2) § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) poprzez błędne uznanie, że nie posiada stażu pracy w wymiarze 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przez co nie przysługuje mu prawo do emerytury na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych;

- 3) § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) poprzez zaniechanie przez organ rentowy wezwania zainteresowanego do uzupełnienia wniosku o brakujący dokument od aktualnego pracodawcy, podczas gdy przepis prawa wyraźnie wskazuje taki obowiązek organu;
- 4) § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, poprzez nieustalenie prawa do emerytury pomostowej na podstawie danych zawartych na koncie ubezpieczonego prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 5) art. 77 § 1 i art. 7 w zw. z art. 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020r., poz. 256 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie i niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, tj. 25-letniego stażu pracy;
- 6) art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. poprzez brak wskazania podstawy prawnej w zakresie obowiązku strony do przedstawienia dokumentów, o których mowa w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji;
- 7) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 6, art. 7, art. 8 § 1 i art. 11 k.p.a. poprzez naruszenie i niezastosowanie obowiązujących przepisów prawa materialnego, prowadzenie postępowania w sposób niebudzący zaufania do organów administracji publicznej, zaniechanie ustalenia rzeczywistego stanu faktycznego sprawy oraz pominięcie okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy, a także wyczerpującego i rzeczowego prawnego uzasadnienia rozstrzygnięcia w sprawie, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego, a w rezultacie odmówienia prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej od 1 stycznia 2021r., a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że organ rentowy niesłusznie ocenił, że praca na stanowisku elektromontera, jaką wykonywał przez 15 lat w okresie od 15 października 1980r. do 31 października 1995r., nie stanowi pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. (wykaz A, dział V, poz. 21, pkt 6). Dalej argumentował, że wprawdzie był zatrudniony na stanowisku elektromontera i do jego obowiązków należało zapewnienie ciągłości produkcji poprzez naprawianie awarii, jednak w czasie braku awarii był kierowany do wykonywania obowiązków związanych z procesem produkcji elementów budowlanych, czyli wszelkich prac zabezpieczających, które były bezpośrednio związane z wyrobem elementów budowlanych z pyłów dymnicowych. W czasie pracy, gdy nie naprawiał sprzętów, obsługiwał formy do betonu, autoklawy, rozdzielnię pary, sprawdzał ilość wsypywanych materiałów do betonów, czyścił formy i pojemniki z betonu, a także smarował urządzenia specjalnym smarem i płynem w celu przygotowania stanowiska do następnego dnia pracy. Pracę wykonywał w przeszklonej hali produkcyjnej o stalowej konstrukcji, w której panowało wysokie zapylenie. O zakwalifikowaniu okresu jego zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych nie powinna decydować wyłącznie nazwa stanowiska wskazana w świadectwie pracy, lecz faktyczny charakter wykonywanej pracy.

Dodatkowo ubezpieczony wskazał, że organ rentowy nieprawidłowo obliczył okresy składkowe i nieskładkowe, nie uwzględniając aktualnego okresu zatrudnienia od 9 września 2020r. w Szkole Podstawowej nr (...) w W. przy ul. (...). Skutkowało to błędnym przyjęciem, że nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 25 lat (odwołanie z dnia 14 grudnia 2020r., k. 3-13 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 27 stycznia 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 477⁽¹³⁾ k.p.c. w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja została zmieniona przez decyzję z 19 stycznia 2021r., znak: (...) oraz o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. w pozostałym zakresie, także w przypadku rozszerzenia odwołania na decyzję z 19 stycznia 2021r.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wyjaśnił, że J. M. nie spełnia wymogu do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, określonego w art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem stanowisko „elektromonter”, wskazane w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 30 kwietnia 2001r., wydanym przez (...) sp. z o.o., nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w wykazie A, dział V pod poz. 21 w punkcie 6, na który powołał się zakład pracy. Z wymienionych przyczyn ZUS uznał, że ubezpieczony nie spełnił również warunku, o którym mowa w art. 4 pkt 5 ustawy, tym bardziej że nie przedstawił żadnego innego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ponadto nie złożył dokumentu poświadczającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach po 31 grudnia 2008r., a nie został zgłoszony do ZUS jako pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach. To oznacza, że nie spełnia także przesłanki określonej w art. 4 pkt 6 ustawy. Dodatkowo z systemu informatycznego ZUS wynika, że nadal pozostaje w zatrudnieniu.

W dalszej części organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia również warunków do uzyskania prawa do emerytury pomostowej określonych w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. W dniu 1 stycznia 2009r. nie miał wymaganego 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Nie udokumentował tego stażu na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ww. ustawy (odpowiedź na odwołanie z dnia 27 stycznia 2021r., k. 15 a.s.).

W dniu 10 lutego 2021r. J. M. złożył odwołanie od decyzji z 19 stycznia 2021r., znak: (...) odmawiającej przyznania prawa do emerytury pomostowej. Ponadto w dniu 25 lutego 2021r. wniósł odwołanie od kolejnej odmownej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 9 lutego 2021r., znak: (...) W obu wskazanych odwołaniach wskazał na naruszenie tych samych przepisów jak w odwołaniu od decyzji z 19 stycznia 2021r. oraz sformułował tożsamy wniosek o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2021r. (odwołanie z 24 lutego 2021r., k. 3-11 akt VII U 609/21; odwołanie z dnia 10 lutego 2021r., k. 3-12 akt VII U 608/21).

Ustosunkowując się do odwołań J. M. od decyzji z dnia organ rentowy podtrzymał stanowisko wyrażone w odpowiedzi na odwołanie od decyzji z 9 listopada 2020r. (pismo ZUS z 19 kwietnia 2021r., k. 2 akt VII U 608/21).

Zarządzeniami z 27 kwietnia 2021r. Sąd połączył sprawy dotyczące odwołania J. M. od decyzji z dnia 19 stycznia 2021r. i z dnia 9 lutego 2021r. ze sprawą dotyczącą odwołania od decyzji z 9 listopada 2020r. celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z 27 kwietnia 2021r., k. 14 akt VII U 608/21, zarządzenie z 27 kwietnia 2021r., k. 12 akt VII U 609/21).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. M., ur. (...), był zatrudniony:

- od 9 sierpnia 1978r. do 7 października 1978r. w (...) S.A.;
- od 5 stycznia 1979r. do 31 lipca 1980r. w Zakładach (...) S.A. jako ślusarz;
- od 15 października 1980r. do 30 kwietnia 2001r. w (...) przekształconym w (...) Sp. z o.o. jako elektromonter;
- od 1 lutego 2009r. do 30 września 2010r. – w (...) S.A. na stanowisku elektromonter - specjalista;
- od 9 września 2020r. do 31 grudnia 2020r. w Szkole Podstawowej nr (...) w W. jako opiekun dzieci na przejściach dla pieszych (bezsporne, a ponadto: świadectwa pracy k.4-7, 14 a.r., zaświadczenie k.11 a.r., decyzja k.12 a.r., świadectwo pracy z 31 grudnia 2020r. k.24 a.s.).

Począwszy od 15 października 1980r. J. M. został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładzie (...), który od 1 listopada 1995r. przekształcił się w (...) sp. z o.o. Powierzono mu stanowisko elektromontera w Dziale (...), a potem na Wydziale (...) Następnie z dniem 1 grudnia 1987r. powierzono mu obowiązki elektromontera instalacji i urządzeń silnoprądowych – automatyka w Warsztacie Elektrycznym, a od 1 sierpnia 1996r. obowiązki elektromontera

w Dziale (...) (pismo z 10 grudnia 1987r. – część B a.o, dokumenty dot. przeszerogowania – część B a/o, pismo z 16 sierpnia 1996r. – część B a/o).

Zatrudniający ubezpieczonego zakład zajmował się produkcją bloczków gazobetonowych oraz innego asortymentu z pyłów dymnicowych pochodzących z elektrowni (...). W zakresie czynności związanych z produkcją bezpośrednim przełożonym J. M. był kierownik zmiany K. P., a pośrednio – kierownik produkcji S. L.. J. M. pracował w ruchu ciągłym, również w dni wolne od pracy. Na danej zmianie pracował wraz z innym elektromonterem. Do jego podstawowych zadań należało utrzymanie w ruchu maszyn znajdujących się w zakładzie. Ponadto był odpowiedzialny za usuwanie zaistniałych awarii i usterek, co wiązało się z umiejętnością obsługi każdej maszyny w zakładzie pracy. Powyższe czynności niemalże przez cały czas wykonywał na hali produkcyjnej. Dodatkowo, kiedy nie było konieczności naprawiania usterek i awarii, J. M. był kierowany do obsługi maszyn do produkcji betonu. M.in. obsługiwał młyn (nadzorował podawanie surowców do mielenia), autoklawy, chwytak, spiętrzarkę, krajalnicę, urządzenie zdejmujące nadrost, a także zajmował się zabezpieczeniem surowców na oddział dozowni oraz zamykaniem i otwieraniem form na hali głównej, gdzie miał do czynienia z olejami. Nadzorował również napełnianie zbiorników magazynowych, z których dwa miały pojemność po 1000 ton, zaś jeden był mniejszy – jego pojemność to 360 ton. Ubezpieczony musiał kontrolować, aby zbiorniki się nie przepełniły. W tym celu wchodził na zbiornik po zapyłonych schodach i używając palącej się gazety, wrzucanej do zbiornika, kontrolował poziom pyłów z zbiorniku. Dodatkowo, wraz z innymi pracownikami, zajmował się sprzątaniami i czyszczeniem urządzeń – usuwaniem pyłu za pomocą węża ze sprężonym powietrzem. Około 60% czasu pracy spędzał na hali produkcyjnej, wykonując czynności przy produkcji, a około 40% czasu pracy przeznaczal na inne czynności. Na hali produkcyjnej panowało wysokie zapylenie i hałas. Pracownicy nie byli wyposażeni w środki i odzież ochronną. Za pracę na hali produkcyjnej pracownicy otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych oraz tzw. „pyłówkę” (zeznania świadka S. L., k. 58-59 a.s., zeznania świadka K. P., k. 58, zeznania ubezpieczonego J. M. k. 58-59 a.s.).

W dniu 30 kwietnia 2001r. (...) Sp. z o.o. wydała J. M. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano,

że ubezpieczony w okresie od 15 października 1980r. do 31 października 1995r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych na stanowisku elektromonter – robotnik w przemyśle materiałów budowlanych, stale wykonujący prace pomocnicze lub inne przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych, wymienione w wykazie A, dziale V, poz. 21 pkt 6, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy, podległych ministrowi budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 30 kwietnia 2001r., k. 8 a.r.).

Po 31 grudnia 2008r. J. M. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W okresie wrzesień 2020r. – grudzień 2020r. pracował jako opiekun dzieci na przejściach dla pieszych, zaś od 1 lutego 2009r. do 30 września 2010r. był elektromonterem specjalistą w (...) S.A. (okoliczności bezsporne).

W dniu 12 października 2020r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury pomostowej (wniosek z 12 października 2020r., k. 1-3 a.r.).

Decyzją z 9 listopada 2020r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił przyznania emerytury pomostowej, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, nie osiągnął wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, przed 1 stycznia 1999r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a także nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał m.in. że nie uwzględnił pracy w okresie od 15 października 1980r. do 31 października 1995r. jako wykonywanej w szczególnych warunkach, ponieważ stanowisko „elektromonter”

nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w wykazie A, dziale V, poz. 21 pkt 6, na który powołał się zakład pracy. Organ rentowy podniósł również, że J. M. po 1 stycznia 2009r. nie został zgłoszony do ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych (decyzja z 9 listopada 2020r., k. 21 a.r.).

Kolejną decyzją z 19 stycznia 2021r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., ponownie odmówił J. M. przyznania emerytury pomostowej, gdyż nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, przed 1 stycznia 1999r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, jak również nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy (decyzja z 19 stycznia 2021r., k. 25 a.r.).

Również w decyzji wydanej w dniu 9 lutego 2021r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. nie przyznał ubezpieczonemu emerytury pomostowej, wskazując że nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, przed 1 stycznia 1999r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, a także po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (decyzja z 9 lutego 2021r. – nienumerowane karty a.r.).

Wskazany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych J. M.. Zostały one ocenione jako wiarygodne, ponieważ ich forma i treść nie budziły wątpliwości, były spójne oraz żadna ze stron sporu ich nie kwestionowała. Wyjątkiem jest jedynie świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, jednak ten dokument, który Sąd uwzględnił tylko dla ustalenia faktu wydania ubezpieczonemu takiego dokumentu, będzie przedmiotem analizy w dalszej części.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków: S. L. i K. P. oraz ubezpieczonego J. M.. Ich treść jest zbieżna. Wymienieni świadkowie, którzy pracowali wraz ubezpieczonym, a nawet nadzorowali jego pracę, tak samo jak J. M., prezentowali zadania, które ubezpieczony realizował. W związku z tym Sąd nie miał podstaw, aby osobowym środkiem dowodowym nie dać wiary.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. z dnia 9 listopada 2020r., z dnia 19 stycznia 2021r. i z dnia 9 lutego 2021r. nie zasługiwały na uwzględnienie.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019r. poz. 1924) określa w art. 4 i art. 49 warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie zaś z art. 49 u.e.p., prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przesłanki wymienione w przepisach art. 4 i art. 49 u.e.p., bez względu na to, na podstawie którego z przepisów rozważana jest możliwość przyznania prawa do emerytury pomostowej, muszą być spełniane łącznie. Oznacza to, że niespełnienie choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych, na co zwrócił uwagę m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z 26 kwietnia 2012r. (sygn. akt III AUa 252/12) oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 18 lipca 2013r. (sygn. akt III AUa 1664/12).

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczony spełnił warunki z art. 4 pkt 1, 3, 4 i 7 u.e.p. Urodził się po 31 grudnia 1948r. (data jego urodzenia to 5 sierpnia 1960r.), osiągnął wiek 60 lat (z dniem 5 sierpnia 2020r.), rozwiązano z nim stosunek pracy (z dniem 31 grudnia 2020r.), a także posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, co ostatecznie potwierdził ZUS w decyzjach z 19 stycznia 2021r. i 9 lutego 2021r., w których nie było już kwestionowane spełnienie tego warunku. Zarazem jednak ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008r., co sam potwierdził na rozprawie w dniu 24 września 2021r. i na co powoływał się ZUS. Sąd, niezależnie od stanowiska stron w tym zakresie, sam również nie stwierdził, aby zgromadzony materiał dowodowy dawał podstawy do ustalenia, że J. M. po ww. dacie pracował w warunkach szczególnych lub wykonywał pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. Po 31 grudnia 2008r. miał dwóch pracodawców – Szkołę Podstawową oraz (...) S.A. U pierwszego z wymienionych pracodawców był opiekunem dzieci na przejściach dla pieszych, u drugiego zaś pracował jako elektromonter specjalista. Ani prace opiekuna dzieci na przejściach dla pieszych, ani prace elektromonterów nie są wymienione w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Poza tym ubezpieczony nie przedstawił w odniesieniu do tych właśnie okresów zatrudnienia dokumentów wystawionych przez pracodawców potwierdzających fakt odprowadzania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych oraz wykonywania prac, które ustawa o emeryturach pomostowych traktuje jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

W związku z powyższym już choćby z uwagi na okoliczność, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, przyznanie prawa do tego świadczenia na podstawie art. 4 u.e.p. nie było możliwe. Zgodnie z tym, co wcześniej było akcentowane, wszystkie warunki, jakie określa art. 4 oraz warunki z art. 49, aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej w oparciu o jeden z tych przepisów, muszą być spełnione łącznie. Ubezpieczony niewątpliwie nie spełnia wszystkich warunków określonych w pierwszym z wymienionych przepisów z uwagi na okoliczność, o której była mowa. Dodatkowo – choć jest to kwestia drugorzędna w związku z niespełnieniem warunku z art. 4 pkt 6 u.e.p. – okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. od 15 października 1980r. do 31 października 1995r. nie może być kwalifikowany jako okres pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. W ocenie Sądu pracodawca błędnie zakwalifikował pracę ubezpieczonego w tym okresie, wykonywaną na stanowisku elektromontera, jako pracę wymienioną w wykazie A, dziale V „w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” pod poz. 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) – to jest jako pracę przy produkcji elementów

budowlanych z pyłów dymnicowych, na stanowisku robotnik w przemyśle materiałów budowlanych stale wykonujący prace pomocnicze lub inne przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych. Oczywiście zgodzić należy się z ubezpieczonym, że formalna nazwa stanowiska, wskazana w świadectwie pracy czy świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, nie jest wyznacznikiem uwzględnienia okresu zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych czy o szczególnym charakterze. Dla uznania bowiem, że praca jest wykonywana w szczególnych warunkach, nie wystarcza określenie w umowie o pracę, że pracownik został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na konkretnym stanowisku, z zajmowaniem którego związana jest jedynie (potencjalna) możliwość czy konieczność wykonywania prac wymienionych w wykazach prac w szczególnych warunkach, ale niezbędne jest, aby prace takie rzeczywiście wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla niego dniówkę roboczą (postanowienie SN z 3 czerwca 2020r., III UK 334/19, LEX nr 3208078). Przeprowadzone w przedmiotowej sprawie dowody, a szczególnie zeznania J. M. oraz świadków: S. L. i K. P., wskazują że ubezpieczony nie realizował w okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zadań związanych bezpośrednio z produkcją elementów budowlanych z pyłów dymnicowych. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na zeznania świadka S. L., który dokonał podziału czasowego prac wykonywanych przez ubezpieczonego przy produkcji oraz przy usuwaniu awarii. Oczywiście ten podział jest tylko przybliżony, ale potwierdza, że J. M. przez część czasu pracy wykonywał zadania produkcyjne, a przez część zadania elektromontera. Nawet jeśli te drugie zajmowały mu mniej niż 40%, to i tak ubezpieczony prac przy produkcji nie wykonywał jako jedynych, a więc stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Poza tym trzeba pamiętać, że nie jest istotne, że w zasadzie wszystkie zadania, jakie ubezpieczony realizował, a więc i te produkcyjne, i te związane z usuwaniem awarii, odbywały się w tej samej hali produkcyjnej, a więc w warunkach dużego zapylenia. Sąd Najwyższy w wyroku z 10 kwietnia 2014r. (sygn. akt I UK 388/13, LEC 1464690) wskazał, że pracą o znacznej szkodliwości dla zdrowia i o znacznym stopniu uciążliwości są wyłącznie czynności zgodne z wykazem, nie zaś wykonywanie jakichś innych prac, choćby w tych samych szkodliwych warunkach. To oznacza, że ustalenia, jakie Sąd poczynił odnośnie tego, że praca ubezpieczonego była wykonywana w pomieszczeniach o dużym zapyleniu, w hałasie czy w innych niedogodnych warunkach – nawet, jeśli był wypłacany dodatek za pracę szkodliwą - nie są wystarczające do tego, aby pracę w ww. okresie uznać za pracę w szczególnych warunkach. Prace, które ubezpieczony wykonywał przy produkcji, są takimi pracami zgodnie z tymi przepisami, na które powołał się pracodawca ubezpieczonego, ale już prace elektromontera nie mogą być do takich zaliczone. Oba rodzaje prac J. M. wykonywał naprzemiennie, a więc prace w warunkach szczególnych nie były jedynymi i nie można uznać, aby były realizowane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nawet jeśli liczba awarii, przy których usunięciu pracował ubezpieczony, nie była duża. To z kolei oznacza, że ubezpieczony nie spełnił również warunku z art. 4 pkt 2 i 5 u.e.p.

W dalszej kolejności, z uwagi na okoliczność, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, a tym samym nie spełnił wszystkich warunków z art. 4 u.e.p., to Sąd rozważał, czy w oparciu o art. 49 u.e.p. mógłby uzyskać prawo do świadczenia, którego dochodzi. Wymieniony przepis w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby wnioskodawca spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. To oznacza, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013r., akt II UK 159/13, LEX nr 1405231). Wynika to z tego, że ustawa o emeryturach pomostowych zawiera autonomiczną (w stosunku do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) definicję prac wykonywanych odpowiednio w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze. Innymi słowy zakwalifikowanie danej pracy jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie jest równoznaczne z uznaniem tej

pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 u.e.p. pracami w szczególnych warunkach są prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Przy tym wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei w myśl art. 3 ust. 3 u.e.p., prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Oceniając dowody zgromadzone w przedmiotowej sprawie, przy uwzględnieniu wskazanych załączników nr 1 i nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, Sąd doszedł do wniosku, że J. M. nie wykazał, by w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc na dzień 1 stycznia 2009r., miał wymagany w przepisach okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, wynoszący co najmniej 15 lat. Fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze powinien być potwierdzony przez zakład pracy stosownym zaświadczeniem, zgodnie z treścią art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych. Tymczasem ubezpieczony takiego zaświadczenia w trakcie postępowania administracyjnego, ani sądowego nie przedłożył. Jego brak nie uniemożliwił jednak ustalenia, czy zatrudnienie wnioskodawcy spełnia wymogi z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 20 lutego 2013r. „nie można podzielić poglądu, że wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008r. o emeryturach pomostowych, można dowodzić przed sądem jedynie na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 tej ustawy nie zmienia przepisów kodeksu postępowania cywilnego określającego katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowadniać fakty, z których wywodzi skutki prawne” (III AUa 1044/12, LEX nr 1289529).

Biorąc pod uwagę powyższe, na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez J. M. w (...) Sp. z o.o. Sąd Okręgowy przesłuchał ubezpieczonego, a także przeprowadził dowód z zeznań świadków oraz z dokumentów z akt osobowych. Na ich podstawie ustalił, że prace ubezpieczonego było związane z utrzymaniem w ruchu maszyn znajdujących się w zakładzie oraz usuwaniem awarii i usterek oraz w części z wykonywaniem prac bezpośrednio przy produkcji materiałów z pyłów dymnicowych. Prace te nie są jednak wymienione ani w załączniku nr 1, ani w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Wykazy te są znacząco zawężone w stosunku do wykazów, jakie zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. O ile prace przy produkcji materiałów budowlanych z pyłów dymnicowych były w rozporządzeniu ujęte w wykazie A, o tyle ustawa o emeryturach pomostowych tego typu prac nie uwzględnia. Tym samym, J. M., jako że nie spełnia wymogu z art. 49 pkt 3 u.e.p., to nie ma podstaw do przyznania mu emerytury pomostowej w oparciu o art. 49 tej ustawy.

Podsumowując, skoro ubezpieczony nie spełnia zatem przesłanek określonych w art. 4 u.e.p., jak też w art. 49 u.e.p., to zaskarżone decyzje odmawiające przyznania prawa do emerytury pomostowej, odpowiadają prawu. W konsekwencji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołania J. M..